

Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin vuosi 2019

Ruuti on helsinkiläisten nuorten vaikuttamisjärjestelmä, joka huomioi nuorten monimuotoisuuden, ja luo erilaisille nuorille mahdollisuuksia edistää tärkeiksi kokemiaan asioita. Ruudin toiminta on suunnattu 13–17-vuotiaille nuorille, joita asuu Helsingissä tällä hetkellä noin 26 000.

Ruudin tavoite on, että jokaisella helsinkiläisellä nuorella on vähintään yksi vaikuttamisen kokemus vuodessa. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että kaupungissa on nuorille monenlaisia osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Ruudissa toiminnan muotoja ovat 1) omaehtoisen toiminnan tukeminen, 2) edustuksellinen toiminta, 3) yhteissuunnitteleva toiminta ja 4) tapahtumallinen vaikuttamistoiminta. Ruudin toimintaa ohjaavat periaatteet ovat taitojen oppiminen, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, toisten hyväksi toimiminen, alueellisuus ja yhdessä tekeminen sekä osallistumisen monimuotoisuus.

Ruudin suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tiiviissä yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Ruuti-järjestelmä on osa kaupungin osallisuusmallia ja sen toteuttamiseen osallistuvat kaikki toimialat.

1. Helsingin nuorisoneuvosto ja vaalit 2019

Helsingin nuorisoneuvoston vuosi on ollut menestyksekkäs. Alkuvuodesta käynnistyi kokeilu Helsingin nuorisoneuvoston puhe- ja läsnäolo-oikeudesta lautakuntien kokouksiin. Hyvät kokemukset johtivat siihen, että Helsingin kaupunki vahvisti Helsingin nuorisoneuvostolle pysyvän puhe- ja läsnäolo-oikeuden kaupungin lautakuntiin.

Lautakuntien lisäksi nuorisoneuvosto on edustanut esimerkiksi nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa, lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa, mukana- ohjelmassa sekä osallisuuden ja vuorovaikutuksen toimikunnassa. Helsingin nuorisoneuvosto on kokoustanut, osallistunut erilaisiin tapaamisiin ja valmisteluihin vuoden aikana yli 300 kertaa.

Helsingin nuorisoneuvosto laati 2019 yhteistyösopimuksen yhdessä Espoon ja Vantaan nuorisovaltuustojen kautta. Yhteistyösopimus tiivistä nuorisovaltuustojen välistä yhteistyötä ja dialogia, jonka johdosta Suomen nuorisovaltuustojen liitto palkitsi Helsingin, Espoon ja Vantaan nuorisovaltuustojen nuvavaalit vuoden Nuvatekona 2019. Vuoden nuvateko oli ensimmäinen Helsingin nuorisoneuvostolle.

Pääkaupunkiseutuyhteistyötä on tiivistetty myös vaalien toteuttamisessa. Helsingin nuorisoneuvosto siirtyy tulevasta kaudesta alkaen kaksivuotiseen toimintakauteen, jolloin päästään samaan rytmiin Espoon ja Vantaan kanssa. Jo tänä syksynä vaalien suhteen päästiin tekemään jonkin verran yhteistä suunnittelua ja viestintää. Ehdolle asettumisen ja vaalien aloittamisen ajankohdat olivat samat kaikissa kolmessa kaupungissa. Helsingin nuorisoneuvoston ja Espoon ja Vantaan nuorisovaltuustojen vaalien vaalikoneella oli käytössä yhteinen etusivu.

Ehdolle asettui Helsingissä ennätysmäärä ehdokkaita, 72 nuorta, joita tuettiin nuorisopalveluiden toimesta. Vaalien toteutuksesta vastasi kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala. Äänestystilaisuuksia nuorisopalvelut järjesti 97:ssä koulussa ja oppilaitoksessa 11.-22.11. Äänestyksen toteutukseen osallistuivat sekä kaupungin että yksityiset koulut ja oppilaitokset. Kullakin koululla järjestettiin pääsääntöisesti yksi äänestyspäivä. Nuorisotaloilla pystyi äänestämään 25.-29.11. Vaaleissa äänestäminen tapahtui digitaalisesti nVotes –sovelluksessa koulun tai oppilaitoksen sähköpostitunnuksilla tai äänestäjälle henkilökohtaisesti luodulla tunnuksella.

Vaaleissa annettiin yhteensä 9 396 ääntä. Äänestysprosentti oli 35,4%. Vaalien data on saatu 3.12.2019, ja siitä tullaan tarkastelemaan esimerkiksi ehdolleasetumis- ja äänestysaktiivisuutta postinumeroalueittain ja kouluittain.

2. Nuorten RuutiBudjetti 2019

RuutiBudjetissa nuorten vapaa-ajan toiminnasta, nuorten palveluista ja lähiympäristön kehittämisestä päätetään vuosittain yhdessä nuorten kanssa. Tänä vuonna RuutiBudjetti toteutui seitsemättä kertaa. RuutiBudjettia tehdään osana kaupungin nuorisotyötä 14:ssä alueellisessa nuorisotyöyksikössä ja kahdessa koko kaupunkia palvelevassa nuorisotyöyksikössä. Kukin yksikkö toteuttaa RuutiBudjettia tiiviissä yhteistyössä alueensa kaikkien yläkoulujen kanssa.

RuutiBudjetti eroaa toteutustavaltaan ja vuosikelloltaan Helsingin kaupungin osallistuvasta budjetoinnista. RuutiBudjetti toimii kaupungin budjettivuosikellon mukaan. Osallistuvat nuoret pääsevät vaikuttamaan kunkin nuorisotyöyksikön seuraavan vuoden budjettiin ja toimintasuunnitelmaan. Kalliimpien suunnitelmien kesken jaetaan vuosittain 150 000 euroa nuorisopalveluiden yhteisestä budjetista. Nuorisopalveluiden toimivaltaan kuulumattomia suunnitelmia voidaan edistää nuorten aloitteina ja ohjaamalla soveltuvia suunnitelmia kaupungin osallistuvaan budjetointiin.

Kaikki nuoret voivat osallistua myös RuutiBudjetti-suunnitelmien toteutukseen. Vuonna 2020 toteutukseen rahaa saivat esimerkiksi groomingin vastainen kampanja, ruotsinkielisten nuorten Glowfest, koulujen ympäristöhaaste ja Itämeri puhtaaksi –festivaalit, nuorille edullinen kahvila Hertsiin sekä useampi nuorten työmahdollisuuksia edistävä suunnitelma.

RuutiBudjetin eri vaiheisiin on osallistunut vuosittain yhteensä noin 10 000 nuorta. Vuoden 2019 tilastot valmistuvat joulukuun lopussa. RuutiBudjetin äänestys toteutettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa digitaalisesti OmaStadi-alustassa, johon 6.-9. –luokkalaiset tunnistautuivat Wilma-tunnuksilla. Yhteensä äänestettävänä oli 110 suunnitelmaa. RuutiBudjetissa äänesti yhteensä 6140 nuorta.

3. Nuorten aloitteet 2019

Nuorten aloitteella tarkoitetaan helsinkiläisten 13-17-vuotiaiden tekemiä aloitteita kaupungin toimintaan kuuluvissa asioissa. Nuorten aloitteiden käsittely poikkeaa hieman muiden kuntalaisaloitteiden käsittelystä. Helsingin nuorten aloiteprosessissa on haluttu panostaa aloitteentekijän henkilökohtaiseen kohtaamiseen sekä huomioida 13-17 –vuotiaiden erityiset tarpeet sekä demokratiakasvatuksellinen ote.

Nuoret olivat vuonna 2019 erittäin aktiivisia aloitteenjättäjiä. Nuorten aloitejärjestelmän kautta on tehty 01.01.-28.11.2019 välisenä aikana yhteensä 64 aloitetta. Aloitteet jakaantuvat kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan (20), kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (19), sosiaali- ja

terveystoimialan (2), kaupunkiympäristön toimialan (60) ja kaupunginkanslian (3) toimintaan.

Kolme aihealuetta, koulu, liikunta ja nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin kehittäminen, ovat keränneet eniten aloitteita. Nuorisopalvelut ja liikenne ovat myös useamman aloitteen aiheena, samoin ilmastomuutos, jota on käsitelty niin koulujen kasvisruokaa koskevassa aloitteessa kuin aurinko- ja tuulivoimalaa koskevassa aloitteessa ja ilmastonmuutos - aloitteessa.

4. Nuorten projektiavustukset 2019

Nuorten toimintaryhmille tarkoitettua projektiavustusta haki kolmetoista (13) ryhmää, joista kahdeksalle (8) myönnettiin avustusta. Aktiivisia 7-28-vuotiaita toimijoita nuorten hankkeissa oli 148. Hankkeissa järjestettiin mm. festivaalit, käynnistettiin nuorten oma tila ja tehtiin itse alusta loppuun saakka lyhytelokuvia. Avustussummat vaihtelivat 250 eurosta 2 500 euroon ollen yhteensä 8 740 euroa.

Tänä vuonna projektiavustuksiin varattu määräraha, 85 000 euroa, oli jaettu kokonaisuudessaan jo syyskuussa. Nuorten toimintaryhmien lisäksi projektiavustusta myönnettiin starttiavustuksena kahdeksalle toimintaansa aloittelevalle yhdistykselle. Näistä kaksi oli alle 29-vuotiaiden helsinkiläisten nuorten perustamia yhdistyksiä ja muut erilaisia lapsi- ja nuorisoyhdistyksiä.

Projektiavustuksia myönnettiin myös yhdistysten laajoille kehittämishankkeille tms. (4), yhdistysten vuosisuunnitelmiin kuulumattomille pienille alle 3 000 euron hankkeille (4), talokerhoille (2) ja yhdistysten kuljetusavustuksille (20).

5. Nuorten Ääni –toimitus ja Ruudin viestintätoimisto 2019

Ruuti-vaikuttamisjärjestelmään kuuluu myös mahdollisuus vaikuttaa mediassa. Nuorten Ääni -toimituksessa pääkaupunkiseudun nuoret pääsevät vaikuttamaan julkiseen keskusteluun tekemällä journalismia Suomen suurimpiin medioihin: Helsingin Sanomiin, MTV3:lle ja Ylen ajankohtaisohjelmiin.

Televisioon on tänä vuonna tehty kolme lyhyttä juttua. Helsingin Sanomissa on julkaistu jo 10 nuorten tekemää juttua ja lisää on tulossa. Jutuissa on käsitelty muun muassa nuorten mahdollisuuksia puhua mielenterveysongelmista, vanhusten pärjäämistä digimaailmassa, työelämään tutustuvien nuorten kokemuksia sekä selvitetty, miten kerjäläisiä voisi parhaiten auttaa. Nuorten Ääni -toimitus tutki myös, miten nuorten tulevaisuuteen vaikuttaa se, että suurin osa äänestäjistä on niin iäkkäitä.

Nuorten ääni -toimituksen alaisuudessa on vuodesta 2018 toiminut Ruudin viestintätoimisto, joka työllistää nuoria viestimään nuorten vaikuttamiseen liittyvistä teemoista ja nuorten aloitteista. Kahdeksan nuorta palkataan kesätöihin kuukauden ajaksi mm. edistämään nuorisoneuvoston valitsemien aloitteiden näkyvyyttä. Syksyllä 2019 viestintätoimiston toimintaa laajennettiin kokeiluluonteisesti ja kolme nuorta työntekijää on toimittanut sisältöä Ruudin somekanaviin ja viestinyt nuorten vaikuttamismahdollisuuksista Helsingissä.

6. Ruuti kansainvälisesti 2019

Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti herättää runsaasti kansainvälistä kiinnostusta kuntaorganisaatioissa, muissa julkishallinnon toimijoissa sekä nuorten kanssa työskentelevissä toimijoissa. Kiinnostus on vuonna 2019 kohdistunut etenkin nuorisoneuvoston toimintaan, nuorten osallistuvaan budjetointiin RuutiBudjettiin sekä nuorten aloitejärjestelmään, jotka muodostavat kansainvälisesti tarkasteltuna ainutlaatuisen nuorten kunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen kokonaisuuden.

Vuoden 2019 aikana Ruudin työntekijöitä sekä nuorisoneuvoston edustajia kutsuttiin esittelemään Ruudin toimintaa useissa eri tilaisuuksissa ja verkostoissa. Toimintaa esiteltiin esimerkiksi Kööpenhaminan Youth City Future Labissa, Usnova-säätiön kutsumana International Youth Forumissa Tokiossa, Virossa EUNIC-verkoston tilaisuudessa, Innovation in Politics Institututen kutsumana Itävallassa European Forum Alpbachin Political Symposiumissa, sekä viikon mittaisella vierailulla Vermontin osavaltiossa Yhdysvalloissa Vermont Afterschool –järjestön kutsumana. Helsingissä Ruudin toimintaan kävivät vuoden 2019 kuluessa tutustumassa esimerkiksi ryhmä tallinnalaisia nuorisotyöntekijöitä, kansainvälisen Youthwin! –verkoston ryhmä, National Union of Eritrean Youthin edustaja sekä Singaporen kulttuuriministeriön edustajat.